

Новорічний келих за щастя

Роман Іваничук

За вікном крутяться пушинки снігу. Летять у темну безвість, шелестять по карнизах, тихо цілують шибки і тануть...

У кімнаті один Тарас. Вісім ліжок недоторканих, не зім'ятих аж до ранку. Бо сьогодні Новий рік, і хлопці в дівочому гуртожитку святкують.

На тумбочці біля Тарасового ліжка — розкритий лист.

"Приїдь сьогодні, — просить Оля. — Хоч раз відсвяткуємо разом. Я хочу випити з тобою за щастя".

— За щастя... Не можу... Я випив за нього давно.

Повернувся обличчям до подушки, щоб не бачити листа. Ще перед обідом принесли його, але й тепер, за дві години до останнього поїзда, Тарас не знає: поїде чи ні.

Новий рік... Від самого ранку падає лапатий сніг, тихо никне до землі. Від самого ранку мандрують думки заметеними стежками кудись у минуле. Хоч би хуртовина, хоч би заметіль, ба ні: такий же легкий і густий сніг, як тоді... Не сніг, а незабутня ніжна музика, не сніг, а той терпкий, припорошений пилом часу спогад.

Був колись такий самий новорічний вечір. Оркестр грав вальс. У вестибюлі так багато дівчат, знайомих і незнайомих, у всіх на обличчях радість, а у волоссі — золото. Він ходив між колонами, шукав. Її нема. А інші байдужі. Хотілося піти геть.

Враз побачив: променисті очі, русяве волосся віночком кучерів над чолом, рожеве плаття — все те майнуло у вихорі вальса, а вслід — його погляд.

Скінчився вальс. Замріяна, свіжа, як листок півонії, стоїть Неля сама, наче жде... Кого жде?

Тарас підходить, а в грудях, як у кузні: стук... стук... Просить до танцю, пропонує провести разом вечір, запрошує до буфету на келих новорічного вина. Вино піниться, грає барвами — солодке й хмільне, як кохання.

— З Новим роком!

— З новим щастям!

Неля сміється, не п'є до дна. Смуток діймає серце юнака. Він теж недопиває.

...Приспана передсвітанковим міцним сном вуличка, і сніг лапатий, і вона з запорошеними снігом кучерями біля нього.

— Я люблю вас, — необережно зірвалося з уст.

У відповідь — легенька посмішка, тільки для нього помітна іскорка іронії в її очах і слова: "Та це ж був лише Новий рік!"

Хтось безжалісно наступив ногою на букет білих ромашок...

А все-таки Тарас тепер мрійливо усміхнувся. Не вперше, немов "тінь Нелі, майнув перед очима образ Олі і зник.

Новорічна ніч заглядала в порожню кімнату, линули сніжинки у вікно, до світла. Ні про що не хотілось більше думати. Притискався обличчям до подушки, щоб не чути

докорів сумління.

Шелестіло за вікном, цокав на тумбочці годинник, доганяв восьму... Тік... так... тік... — монотонно, без кінця...

У двері наче хтось постукав. Так не хотілося зараз нікого бачити, що навіть не сказав "увійдіть". Але двері відчинились, і до кімнати увійшла дівчина. З-під шапочки визирали припорошені снігом кучері, на червоних від морозу щічках — ямочки.

— Неля!.. — ніби вихор щастя увірвався в груди.

Дівчина не збентежилася.

— Я знала, що сьогодні ти мусиш бути тут, тому й прийшла. До тебе.

— До мене? Але ж... — заговорили замість Тараса обережність, боязнь, сумління.

— Знаю, навіщо говорити. Ти підеш зі мною зустрічати Новий рік. Допити вино...

Не маючи сил промовити хоч слово, Тарас подав їй листа від Олі. Але вона не хотіла читати. Благально глянула на Тараса, і він помітив у її очах щось таке близьке, немов своє власне.

— Для неї у тебе все життя, — промовила, — для мене тільки один вечір. Ні, ти не зможеш мені відмовити.

Пекучий біль стиснув його серце.

— Один вечір! — вигукнув. — Один вечір! А до мого життя, до кохання тобі нема діла!

— Як так — нема? — здивувалась дівчина. — Адже берегла і принесла сьогодні твоє "люблю". Хіба марно те слово ти віддав тоді мені?

— О, ні, — відповів Тарас.

— Тоді ходімо зі мною.

Він слухняно подав їй руку, і вони тихо вийшли. А далі все було, як у казці. Якимось дуже швидко поминули будинки, потім опинились у поїзді, що мчав невідомо куди. До неї? До Нелі? До щастя? Білі снігові поля пролітали повз вікна вагона й танули в темряві. Тарас не відчував плину часу, Неля нічого не запитувала, мовчав і він. Минали село за селом, може, й те, де живе Оля. Оля? Ах, так... Оля. Згадка про неї вивела Тараса з задуми. Пригадалось:

— Любиш? — питала, коли він її уперше поцілував. — Любиш?

Він тоді нічого не відповів, бо не міг це слово повторити вдруге, не знайшов його в своїй душі. Тарас мовчки поцілував Олю ще й ще раз за її велике кохання, але не сказав "кохаю".

— Якщо поцілуєш іншу, щастя в нас не буде...

...А поїзд мчав. Тарас поглянув на годинник.

— Чому тільки восьма? Ми ж стільки проїхали?

— Час сьогодні мій, а ти ще зі мною не був ні хвилини. Все з нею.

— З тобою я...

— Забудь про все, крім мене.

— З тобою хвилина, з нею — життя. Не можна забути.

— Хвилина кохання цінніша від усього життя без любові.

— Хто забрав у мене любов?

— Я...

Тепер Тарас глянув їй в очі. Але чомусь їх не побачив.

— Чому я не бачу твоїх очей?

— Тому, що їх закрив серпанок непевності.

— Така чудна. Якої непевності?

— Чи правдою було те, що ти мені колись казав?

— О так. Це було тоді правдою. В тебе залишилось те слово, якого я не міг сказати Олі. Якби я міг його повернути назад!

Нарешті, поїзд зупинився. Тепер вони пішли безмежним полем по замерзлому снігу туди, де горіло світло.

Тарас знову поглянув на годинник — восьма. Притулив до вуха — йде. Отже, час насправді зупинився. Біля Тараса — Неля. Це вона, неначе чарівниця, спинила час і чекає, щоб повторився колишній Новий рік. Тарас бажає цього, але в душі порожньо й сумно, як пізньої осені на полі.

Неля запитала, чому він мовчить, чому думками так далеко від неї?

— Немає думок, — відповів, — та марними словами ні життя, ні часу не збудиш.

— А слова, варті життя, в тебе немає?

— Ти ще тоді його розтоптала.

— Неправда це. Поглянь!

У цю мить Тарас побачив її очі. В глибині зіниць жевріло його колишнє "люблю", як далекий тьмянний вогник, що от-от погасне. Йому стало жаль за ним, як за своєю долею, йому хотілось забрати це слово назад, щоб заповнити порожнечу в душі.

— Віддай мені мене самого.

— Візьми, — прошептала вона, обдаючи його гарячим подихом, п'янким, як запах черемхи. — Випий недопите вино...

Забувши про все, Тарас припав до її вуст.

Опам'ятався від бездушного сміху:

— Та це ж був тільки Новий рік! А ти розхлюпав вино свого щастя!

Хто це сказав? Дівчина чи сама доля? Неля зникла, як привид, залишивши йому його "люблю". Ой, не ромашки відібрав собі назад ціною зради. Кому віддасть, кому потрібні пустоцвіти?

А час пішов. Ніч змінює день, день ніч. Біля Тараса нікого не було. Снігу насипало ще більше, знялась хуртовина, притиснув мороз — Тарас не мав сили боротися. Навкруги безкрає поле, і тільки одне конопляне стебло з-під снігу, як він — самотнє. Пробірався кудись уперед, але нічого перед собою не бачив. Дубіли ноги, руки, тіло. Відчував, що не мороз, а самота спустошує його.

І він перестав боротися. Снігова постіль окутала його, холодні метелики сідали на чоло, обличчя, вуста.

Та враз він зрозумів, що це передсмертний сон замерзаючого: в холодному повітрі, десь там удалині, — одчинене вікно. За столом сидить старенька бабуся — його мати, а

у вікні — Оля з дитиною на руках. Вона тужливо дивиться на синочка, колише, і потішає, що татко скоро прийде, і крадькома втирає сльозу. І це він віддав у заміну за той поцілунок! Безмежний жаль огорнув душу.

В останню хвилину Тарас з усіх сил рвонувся, простягнув руку і щось безвучно прошепотів. Чи то прощення просив за зраду, чи хотів сказати щось важливіше від того життя, що погасало.

Сніг білів на чолі і танув на вустах. Бо там затеплилось втрачене слово "кохаю".

Він боровся зі смертю, напружував сили, щоб вимовити його. Мороз цупко схопив крижаною рукою, добирався до серця, але губи заворушилися і прошепотіли... Слово було таке вистраждане, гаряче, що зашкарублий сніг почав м'якнути, танути. Тарас повторював його без кінця, і все навкруги оживало...

...Втім, хтось торкнувся його плеча. Хто це? Розплющив очі і примружився від яскравого світла. Спочатку не міг зрозуміти, що з ним. Біля нього стояли товариші.

— Тобі що приснилося, Тарасе? Ти плакав, — сміялися вони.

— Снилось? А-ах... — зітхнув полегшено, витерши піт з чола.

— Нам тільки-но сказали, що ти не поїхав. Тож ходімо до нас.

На тумбочці цокав годинник, показував дев'яту. Ще година до поїзда. Тарас схопився з ліжка й почав гарячково збиратися.

— Та ти не поспішай, подождемо, — спиняли друзі.

— Як це — подождете? — спитав Тарас. — Мене? Спасибі, що розбудили. Я ж їду святкувати до сім'ї.